

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 3 april 2023

Onderwerp: Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2023

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Artikel 16 van de Gemeentewet verplicht de raad om een Reglement van orde op te stellen. Met dit voorstel ligt het actualiseren van het geldende Reglement van orde uit 2019 voor zodat praktijk en geldende wetgeving op elkaar aansluiten.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Het is aan de raad om zijn Reglement van orde in te richten en actualisaties te verwerken. De aanpassingen die met dit voorstel voorliggen volgen uit de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur die op 1 januari 2023 in werking is getreden. Het gedeelte inzake bepalingen over geheimhouding treedt per 1 april 2023 in werking. Het doel van deze wet is het waarborgen van bestuurlijke en persoonlijke verhoudingen in het decentrale bestuur. Door deze wet worden de al geldende onderdelen aangevuld. Hiermee wil men de integriteit van het decentrale bestuur bevorderen en de aanpak van bestuurlijke problemen ondersteunen.

De Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur heeft op de volgende manieren invloed op het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad:

- De verklaring omtrent het gedrag is voortaan verplicht voor kandidaat-wethouders.
- Er komt een nieuw hoofdstuk Va over geheimhouding in de Gemeentewet in plaats van de artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet.
- College, burgemeester en commissies mogen voortaan zelf geheimhouding opleggen.
- De raad hoeft de geheimhouding niet meer te bekrachtigen.
- De term 'stukken' waarop geheimhouding rust, wordt vervangen door 'informatie'.
- Informatie waarop geheimhouding rust, moet voortaan altijd met de gehele raad worden gedeeld.

Wat betekent dit in de praktijk?

1. VOG voor nieuwe wethouders is verplicht.

Nieuwe wethouders zijn verplicht voortaan een VOG in te leveren. Tot die tijd kan een persoon niet tot wethouder worden benoemd. De betrokkene kan het inleveren van een VOG weigeren door middel van een bezwaar of beroep aan te tekenen. Deze wijziging geldt niet voor de burgemeester. Burgemeesters worden benoemd door de koning waardoor de screening anders geregeld is. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) laat de betrokkene namelijk screenen door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Belastingdienst.

In onze gemeente is het aanvragen van een VOG voor kandidaat-wethouders reeds praktijk in het kader van de afgesproken uit te voeren risicoanalyse.

2. VOG voor raadsleden vervalt.

De gemeenteraad is een algemeen vertegenwoordigend orgaan in de zin van artikel 4 Grondwet. Dat houdt in dat slechts bij de wet beperkingen en uitzonderingen op het passief (en actief) kiesrecht gesteld mogen worden. Op het moment dat raadsleden zijn gekozen, worden hun geloofsbrieven onderzocht aan de hand van de wettelijke functievereisten. De wettelijke vereisten voor het raadslidmaatschap staan limitatief opgesomd in artikel 10 Gemeentewet.

Bij het geloofsbrievenonderzoek wordt voorts getoetst of er sprake is van onverenigbare betrekking in de zin van artikel 13 Grondwet. De VOG is géén wettelijke functievereiste voor raadsleden. Om deze reden kan de gemeente geen VOG van hen verlangen en wordt voor nieuwe raadsleden geen VOG aangevraagd. Het is aan deelnemende partijen om in een eerder stadium kandidaten te toetsen voor het definitief maken van hun kandidatuur. Om deze reden komt in artikel 5 van het reglement lid drie te vervallen.

3. Wetsvoorstel voor verplichte risicoanalyse kandidaat-wethouders in de maak.

De Tweede Kamer heeft een motie over een verplichte risicoanalyse voor kandidaat-wethouders aangenomen. Het wetsvoorstel wordt op dit moment door het ministerie van BZK als zelfstandig wetsvoorstel behandeld. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft al een vrijwillige integriteitstoets ontwikkeld. Door deze integriteitstoets kunnen strafrechtelijke handelingen van een persoon inzichtelijk worden gemaakt. De VNG houdt daarom in de gaten of de procedure door het ministerie van BZK voldoende wordt ingevuld. In Valkenburg aan de Geul is reeds verschillende raadsperiodes de gangbare praktijk dat de risico analyse voor kandidaat-wethouders plaatsvindt en is dit ook opgenomen in het reglement. Hiervoor is in artikel 6 de meest actuele tekst van het VNG model als basis opgenomen.

4. Nevenfuncties moeten gelijk openbaar worden gemaakt.

Burgemeesters, raadsleden en wethouders moeten voortaan gelijk na aanvaarding of benoeming een (nieuwe) nevenfunctie openbaar maken. Het openbaar maken van de nevenfunctie moet zowel op een fysieke locatie als op elektronische wijze inzichtelijk zijn. Dit is een wettelijke verplichting die geen verdere uitwerking in een reglement behoeft.

5. Onverenigbare functies van raadsleden.

Naast dat een raadslid geen ondergeschiktheidsrelatie mag hebben met het gemeentebestuur waar hij of zij werkzaam is, mag een raadslid nu ook geen werkzaamheden meer verrichten voor dezelfde gemeente. Er geldt wel een uitzondering als het gaat om vrijwilligerswerk of een andere niet hulpdienstig beroep. Hiervoor geldt het zelfde als bij punt 4.

6. Niet deelnemen aan beraadslagingen.

Een raadslid mocht al niet deelnemen aan een stemming die hem of haar indirect persoonlijk, rechtstreeks of als vertegenwoordiger aangaat. Dit geldt nu ook voor de beraadslaging. Dit is ook nu wettelijk vastgelegd. De afweging om deel te nemen wordt door het raadslid zelf gemaakt. In een gedragscode of reglement kunnen voorschriften worden opgenomen om een raadslid te helpen bij de afweging. Tevens is art. 2:4 Algemene wet bestuursrecht (Awb) (verbod op vooringenomenheid) niet van toepassing op de stemming of beraadslaging.

7. Commissaris van de Koning (CvdK) krijgt een bemiddelende en adviserende rol.

Als er binnen een gemeente sprake is van een verstoorde bestuurlijke verhouding of een situatie waarbij de bestuurlijke integriteit in het geding komt, mag de CvdK een adviserende of bemiddelende rol aannemen. Dit betekent dat de CvdK alle documenten mag inzien en vergaderingen van het gemeentebestuur mag bijwonen als dit informatie betreft die hij nodig heeft om deze specifieke taak te vervullen. Hieronder valt ook kennisnemen van informatie die geheim is en/of het bijwonen van vergaderingen welke besloten zijn.

8. Verandering van de geheimhoudingsprocedure (met ingang van 1 april 2023)

Een aantal wijzigingen omtrent geheimhouding zijn als volgt:

- De burgemeester kan informatie scharen onder geheimhouding en deze voorleggen aan de raad, het college, de rekenkamer en een commissie.
- Automatisch is vooraan geheim, alles wat binnen een besloten raadvergadering wordt besproken (mondelijke informatie).
- Individuele raadsleden informeren onder geheimhouding vervalt.
- Geheimhouding hoeft niet meer opgelegd te worden maar kan wel worden opgeheven door de raad.
- Als een commissie- of raadslid in strijd handelt met de geheimhoudingsplicht kan deze persoon bij besluit van de raad voor ten hoogste drie maanden worden uitgesloten van het ontvangen van geheime informatie.

Bovenstaande vloeit voort uit de wettelijke basis en daarmee zijn de artikelen 27 en 28 geactualiseerd.

9. Seniorenconvent:

Voorstel tot opnemen hiervan ligt gelegen in de insteek om de agendacommissie (zoals in onze gemeente het presidium die zich met procedures bezig houdt (zie artikel 2a) duidelijker te scheiden van een fractievoorzittersoverleg met benaming seniorenconvent.

De effectiviteit of doel van een seniorenconvent wordt gezien om vertrouwelijke zaken te delen of vraagstukken te bespreken. Het seniorenconvent is geen besluitvormend orgaan in kader AwB of Gemeentewet.

3. Relatie met bestaand beleid

Dit voorstel is gebaseerd op het meest recente VNG modelconcept. Het voordeel hiervan is dat er bij wettelijke of andere wijzigingen altijd gewerkt kan worden vanuit van dit concept.

In de toelichting die volgt achter het voorstel, zijn de actuele achtergronden en lokale afwegingen per artikel (indien relevant) geactualiseerd terug te vinden.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

N.v.t.

5. Samenwerking

Vanuit de VNG volgen er bij wettelijke wijzigingen of berichten vanuit ministerie altijd meldingen of berichten zodat bijstelling gevolgd kan worden vanuit de griffie en tussentijds aan de raad voorgelegd kan worden.

6. Aanbestedingen

N.v.t.

7. Duurzaamheid

Het publiceren van het reglement via de digitale kanalen spaart papier en milieu.

8. Financiën

N.v.t.

9. Communicatie

Het geldende reglement wordt via de vaste kanalen en www.overheid.nl gepubliceerd en voor de raad in zijn raadsinformatiesysteem verwerkt. Het reglement treedt in werking op de dag van bekendmaking op www.overheid.nl

10. Afwegingen en Advies

Aan de raad wordt voorgesteld om de wijzingen ten aanzien van het reglement van 2019 in de artikelen 2,5,6,9,12,23,24,27,28 en 34 over te nemen of voorgelegde keuze in te maken. In zwart doorgehaalde teksten vervallen en in rood gemarkeerd is vervanging van deze tekst of aanvulling.

Aanvullende informatie (te lezen in samenhang met de toelichting in het voorliggende reglement zelf) inzake deel van de wijzigingen:

- Bij artikel 12 lid 5 is het advies om 'interrupties' erbij te vermelden ter verduidelijking bij de behandeling in de termijnen.
- Bij artikel 27 wordt optioneel in lid 2 aangegeven voor indiening (sub)amendementen te laten doen door raadsleden die presentielijst getekend hebben. Dit om te borgen dat er vragen gesteld kunnen worden door indiener. In de praktijk is het echter aan te raden om de mogelijkheid open te laten dit door een fractiegenoot te laten overnemen. Zeker in de afgelopen periode met meer onverwachte afwezigheid in verband met de pandemie en afwezigheid door ziekte is dit praktischer gebleken en bevorderend voor de vergaderorde. Bij de vorige vaststelling in 2019 is deze optie niet in de versie van 2019 opgenomen.
- Bij artikel 34 is de toevoeging actualiteit en urgentie aangegeven conform de gevoerde praktijk bij de behandeling van vraagrecht.

Het advies aan de raad is om:

- Het VNG modelconcept in basis te volgen bij het voorstel van deze verordening.
- Met de gemaakte keuzes de nieuwe verordening onder de titel Reglement van orde en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.

11. Bijlagen

1. Huidig Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2019.
2. VNG ledenbrief wijzigingen VNG-model Reglement van orde gemeenteraad (24 maart 2022).
3. Was-woord-tabel wijziging VNG-model Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad (24 maart 2022).
4. VNG model Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad (24 maart 2022)
5. Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake circulaire wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur (13 december 2022).
6. Concept vast te stellen Reglement van orde en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2023 (inclusief actuele artikelsgewijze toelichting).

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gehoord het presidium de dato 27 februari 2023;

Gehoord de gecombineerde raadscommissie Algemene Zaken en Middelen & Economisch Domein de dato 20 maart 2023;

B e s l u i t :

- Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2019 in te trekken.
- Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 3 april 2023.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter